

คู่มือการเลี้ยงจิ้งหรีด

ของวิสาหกิจชุมชนบ้านฟ้าแดง

ต.บ้านร้อง อ.งาว จ.ลำปาง

โดย มหาวิทยาลัยราชภัฏจังหวัดลำปาง ภายใต้แผนงานวิจัย RAINs for Upper Northern Food Valley .

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) ปีงบประมาณ พ.ศ.2566

สารบัญ

การปฏิบัติทางการเกษตร ที่ดีสำหรับฟาร์มจิ้งหรีด

องค์ประกอบฟาร์ม

03

.....

ผังและลักษณะฟาร์ม

04

.....

ลักษณะของฟาร์ม

05

.....

การจัดการอาหารและน้ำ

06

.....

ภาพตัวอย่างโรคติดเชื้อในจิ้งหรีด

07

.....

มาตรฐานด้านกายภาพ

08

.....

พลวิจัยสูตรอาหารจิ้งหรีด

09

.....

สรุปต้นทุนสูตรอาหารจิ้งหรีด

10

องค์ประกอบฟาร์ม

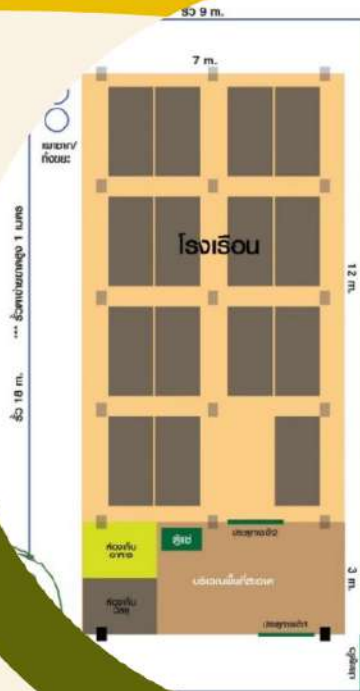
สถานที่ตั้ง

- ควรตั้งอยู่ในพื้นที่ ที่เหมาะสมไม่มีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนอันตรายที่จะมีผลกระทบต่อความปลอดภัยของจังหวัดและผู้บริโภค

ข้อกำหนด

- ไม่กระทบต่อชุมชน
- ห่างไกลจากโรงงานอุตสาหกรรม
- ห่างไกลจากพื้นที่ ที่ใช้สารเคมี
- ต้องไม่เกิดน้ำท่วมขัง
- การคมนาคมสะดวก

- โรงเรือนขนาด 7x12 เมตร จำนวน 15 บ่อ
- แบ่งห้องเก็บเมล็ดพันธุ์และวัสดุต่าง ๆ ไว้ที่ด้าน
- วัสดุเรือนขนาด 9x18 เมตร ใช้สำหรับเก็บเมล็ดพันธุ์
- ห้องเก็บอาหาร 3x3 เมตร ใช้สำหรับเก็บเมล็ดพันธุ์

”

ฟังและลักษณะฟาร์ม

ฟังและลักษณะฟาร์ม

- พื้นที่ฟาร์มมีขนาดเพียงพอและเหมาะสมในการเลี้ยงจิ้งหรีด ที่ไม่ก่อให้เกิดผล
- กระบต่อสุขภาพของจิ้งหรีดและสิ่งแวดล้อม มีวัสดุล้อมรอบพื้นที่การเพาะเลี้ยงจิ้งหรีด
- มีการวางผังฟาร์มที่ดีและจัดพื้นที่เป็นสัดส่วนอย่างชัดเจนเหมาะสมตามวัตถุประสงค์

ข้อกำหนด

- ขนาดโรงเรือนต้องเหมาะสม
- พื้นที่โรงเรือนต้องเหมาะสม
- มีตาข่าย รั้ว หรือ กำแพงกัน

ลักษณะของฟาร์ม

โรงเรือน

- โรงเรือนสร้างด้วย วัสดุที่คงทน แข็งแรง ง่ายต่อการทำความสะอาดและบำรุงรักษา มีการระบายอากาศที่ดีและไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อคนและจิ้งหรีด สามารถป้องกันศัตรูจิ้งหรีดไม่ให้เข้าสู่บริเวณโรงเรือน เช่น นก , จิ้งจก และแมลงต่างๆ
- บ่อเลี้ยงจิ้งหรีดต้องทำด้วยวัสดุที่แข็งแรง ทนทาน ง่ายต่อการบำรุงรักษา และทำความสะอาด

การจัดการฟาร์ม คู่มือการปฏิบัติงานประจำฟาร์ม

1. การเตรียมโรงเรือน	9. การทำความสะอาดและบำรุงรักษา
2. การเตรียมบ่อเลี้ยง	10. การจัดการด้านสุขภาพประกอบด้วย การสุ่ม
3. การเตรียมวัสดุเลี้ยง	ตรวจสอบภาวะโรค การจัดการจิ้งหรีด เป็นโรค
4. การคัดเลือกพันธุ์	หรือจิ้งหรีดตาย
5. การนำจิ้งหรีดลงบ่อเลี้ยง	11. การควบคุมแมลง และสัตว์พาหะ
6. การจัดการด้านอาหารและน้ำ	12. การจัดการเรื่องสุขาภิบาลและสิ่งแวดล้อม
7. การเตรียมภาชนะให้จิ้งหรีดวางไข่	13. การจัดการบุคลากร
และเก็บไข่	
8. การเก็บจิ้งหรีดเพื่อจำหน่าย	

ข้อกำหนด : ควรเก็บข้อมูลไว้ 3 ปี

การจัดการอาหารและน้ำ

กรณีเป็นอาหารสำเร็จรูป

- ต้องมีการตรวจสอบภาชนะบรรจุ ไม่ฉีกขาด แตกและชำรุด อาหารต้องไม่หมดอายุ
- ก่อนนำไปเลี้ยงควรตรวจสอบคุณภาพ หากพบมีสีและกลิ่นผิดปกติหรือรวมตัวเป็นก้อน ห้ามนำมาใช้เลี้ยงจึงหรีด
- ควรเก็บตัวอย่างอาหารนั้นไปวิเคราะห์

กรณีพืชอาหาร เช่น ใบไม้ หญ้า ผักและผลไม้

- ไม่เน่าเสีย หรือมีกลิ่นผิดปกติ
- ควรทราบแหล่งที่มาของพืชอาหารเพื่อป้องกันการปนเปื้อนของสารพิษตกค้าง

ภาพตัวอย่าง โรคติดเชื้อในจิ้งหรีด

โรคติดเชื้อ อีริโดไวรัส ในจิ้งหรีด (Cricket Lridovirus Infection)

อาการ ที่ปรากฏ ท้องบวมขยายใหญ่ ภายในมีของเหลวสีขาวขุ่น อัดแน่นอยู่เต็มช่องท้อง

- กรณีเกิดโรคระบาดหรือสงสัยว่าเกิดโรคระบาด ควรมีการทำลายซากจิ้งหรีดที่ตายด้วยวิธีการที่เหมาะสม ณ บริเวณทำลายซาก และปฏิบัติตามกฎหมายและคำแนะนำของปศุสัตว์

มาตรฐานด้านกายภาพ

กำจัดหรือจัดการ
ขยะมูลฝอย

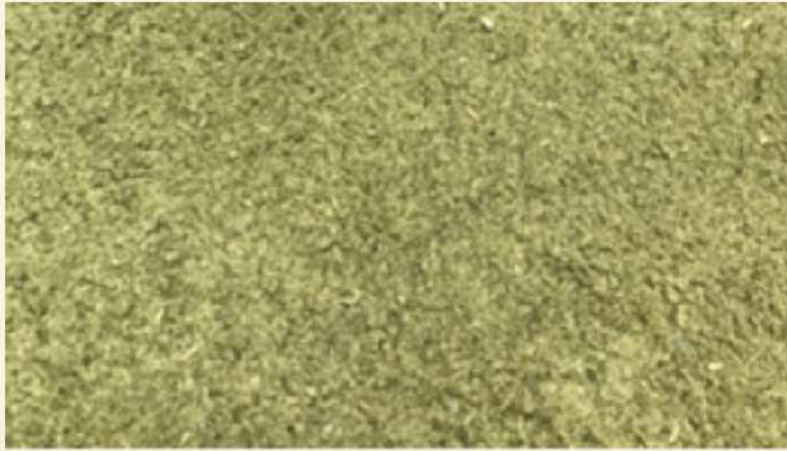
ของเสีย

- เก็บรวบรวมขยะมูลฝอยและของเสียไว้ในภาชนะในภาชนะที่มีฝาปิดมิดชิด
 - มูลจิ้งหรีดมีประโยชน์สามารถใช้เป็นปุ๋ยหมักในทางการเกษตร

- กรณีสั่งน้ำเสียออกสู่แหล่งน้ำสาธารณะให้บำบัดอย่างถูกต้องก่อนปล่อยออกสู่ภายนอกฟาร์ม

ผลวิจัยเรื่องสูตรอาหารจิ้งหรีด

- ได้สูตรอาหารสำหรับการเลี้ยงจิ้งหรีดที่เหมาะสมกับพื้นที่ด้วยวัตถุดิบที่เป็นพืชทางการเกษตรที่มีอยู่เป้าหมาย
- การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาฟาร์มจิ้งหรีดให้เป็นฟาร์มต้นแบบในการเลี้ยงจิ้งหรีดตามมาตรฐาน GAP ของพื้นที่ได้ ทำให้ได้จิ้งหรีดที่มีคุณภาพและเป็นอาหารปลอดภัย จำนวนอย่างน้อย 2 ฟาร์ม
- การลดต้นทุนเพื่อเพิ่มกำไรให้กับผู้ประกอบการ

กลุ่มที่ 1 อาหารปกติ กลุ่มที่ 2 อาหารปกติ 90% ผสมใบมันสำปะหลังอบแห้งบด 10%

กลุ่มที่ 3 อาหารปกติ 80% ผสมใบมันสำปะหลังอบแห้งบด 20%

กลุ่มที่ 4 อาหารปกติ 70% ผสมใบมันสำปะหลังอบแห้งบด 30%

ผลการวิเคราะห์คุณภาพของอาหารสำหรับจิ้งหรีดแต่ละสูตรที่พัฒนาขึ้น สูตรที่ 1 และสูตรที่ 4 เป็นสูตรอาหารที่ดีที่สุดสำหรับการเลี้ยงจิ้งหรีด สูตรที่ 1 มีปริมาณไขมันสูง สูตรที่ 4 มีปริมาณโปรตีนสูง

สรุปต้นทุนสูตรอาหารจิ้งหรีด

เป้าหมาย

- การลดต้นทุนเพื่อเพิ่มกำไรให้กับผู้ประกอบการ

สูตรอาหาร	ราคา ต้นทุน (บาท/ กิโลกรัม)	ลดลง จากสูตร 1	ร้อยละ
1	20	-	0.00
2	18	2	10.00
3	16	4	20.00
4	14	6	30.00

คณะผู้วิจัย

คณะผู้วิจัย ได้แก่ พศ.ฐิติกานต์ สุริยะสาร, ดร.วรวิทย์ หน่อสีดา, พศ.ดร.มยุรี ชมพู
พศ.ดร.ณัฐนันท์ ฐิตียาปราโมทย์, พศ.ดร.สุขเกษม ลางกุลเสน และ อ.ปิยะ วัตตพาดินชัย
และขอขอบคุณท่านวิทยากร คุณนนทวัฒน์ บางเอี่ยม ผู้จัดการบริษัท ล้านฟาร์มฮัก จำกัด
และขวัญใจฟาร์ม จังหวัดพิจิตร

สนใจรายละเอียด

มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มจิ้งหรีด

มกษ. 8202 -2560

และแนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร

มกษ. 8202(G)-2560

สามารถดาวน์โหลดได้ที่

www.acfs.go.th